

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	другого (магістерського) рівня вищої освіти
<i>Освітня програма:</i>	«Середня освіта. Мова та література (англійська)»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	1
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	2,5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

д.п.н., проф., Зеленов Євгеній Анатолійович
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри педагогіки

посада

olmer1954@gmail.co

+38-050-474-63-87

Skype: zelenov1

m

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення майбутніх спеціалістів знаннями теоретичних основ сучасної педагогічної науки й уміннями, що необхідні для оптимальної організації спілкування в колективі, ефективної організації навчання та виховання в умовах становлення національної системи освіти в Україні, самовиховання та самовдосконалення особистості..

В основу викладання дисципліни покладено аксіологічний, антропологічний, культурологічний, синергетичний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, феноменологічний, герменевтичний, акмеологічний підходи, які передбачають розгляд педагогічних проблем у контексті соціокультурної ситуації, погляд на освіту й виховання як на складники культури нації, людства. Програма складена з урахуванням принципів культуровідповідності, єдності загальних та національних цінностей, особистісно орієнтованої освіти.

Результати навчання:

Знати: структуру педагогіки як науки, основні педагогічні категорії, методи педагогічних досліджень, основні положення теорії виховання та дидактики, тенденції розвитку сучасної національної системи освіти..

Вміти: працювати з навчальною та науковою літературою з педагогіки, орієнтуватися в колі проблем сучасної педагогічної теорії, аналізувати реалізацію основних закономірностей і принципів навчання та виховання в реальній педагогічній практиці, обирати відповідно до педагогічної ситуації необхідні методи навчання та виховання, аналізувати ефективність їх застосування.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення із загальних основ педагогіки та історії педагогіки, вікової психології, філософії, культурології.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних вітчизняних та іншомовних джерел.

ЗК 6. Здатність усвідомлено визначати цілі особистісного і професійного розвитку, застосовувати навички самоменеджменту, працювати індивідуально та в команді.

ЗК 7. Здатність застосовувати набуті професійні знання і вміння в реаліях освітнього процесу.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо на засадах поваги, добра і свобод особистості, мотивувати людей для досягнення спільної мети, усвідомлювати цінності громадянського суспільства.

ЗК 9. Здатність виявляти толерантність, формувати духовні цінності на засадах поваги до національної ідентичності й культурного розмаїття

ЗК 11. Здатність до прийняття ефективних рішень, уміння спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня у фаховій педагогічній діяльності та відповідального ставлення до професійних обов'язків.

ЗК 12. Вільне володіння державною мовою

ЗК 14. Дотримання етичних принципів та загальноприйнятих моральних норм

ФК 2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей і потреб, реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу з урахуванням актуальних психолого-педагогічних тенденцій.

ФК 3. Здатність здійснювати індивідуальний супровід здобувача освіти (наставництво під час навчання), формувати й розвивати ключові компетентності та уміння.

ФК 6. Здатність критично осмислювати проблеми у навчанні і/або професійній діяльності, коригувати власну педагогічну діяльність для підвищення ефективності освітнього процесу.

ФК 7. Здатність проводити професійно-орієнтовані наукові дослідження, аналізувати й узагальнювати результати дослідницького/творчого проекту.

ФК 8. Здатність застосовувати науково-педагогічні теорії в освітньому процесі, інновації у фаховій діяльності, використовувати іншомовні комунікативні стратегії в освітньому середовищі та міжкультурному контексті.

ФК 13. Здатність до навчання впродовж життя, яке є автономною і самостійною формою самоосвіти

ФК 14. Здатність і готовність керувати різними формами пізнавальної діяльності учнів і студентів

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПРН 3. Знання психолого-педагогічних особливостей роботи й етичних норм взаємодії в професійному середовищі.

ПРН 4. Знання сучасних підходів до організації та здійснення освітнього процесу з урахуванням потреб та індивідуальних особливостей здобувачів освіти

ПРН 7. Уміння здійснювати, опрацьовувати й аналізувати професійно важливі знання, спираючись на сучасні інформаційно-комунікативні технології та різноманітні ресурси

ПРН 8. Уміння знаходити, адаптувати і модифікувати існуючі наукові підходи й методики відповідно до потреб освітнього процесу та конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 9. Уміння здійснювати самоаналіз, діагностику та корекцію власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Педагогіка як наука про розвиток, виховання та формування особистості	2/0/2	Основні категорії педагогіки. Джерела педагогічного знання. Зв'язки педагогіки з іншими науками. Основні методи педагогічного дослідження. Взаємодія біологічного і соціокультурного в розвитку, вихованні та формуванні особистості	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2	Процес виховання як соціокультурне явище. Принципи виховання. Методи виховання	2/0/2	Сутність виховання як соціокультурного явища. Мета виховання. Етапи процесу виховання як соціокультурного явища. Закономірності та принципи виховання. Методи педагогічної організації і самоорганізації дитячого колективу. Методи повсякденного спілкування. Методи активного впливу на індивіда чи колектив.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3	Процес навчання, його закономірності та принципи	2/0/2	Сутність процесу навчання. Гносеологічні основи процесу навчання. Структура процесу навчання. Психологічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів. Виховання культури самоосвіти – основа розвитку менталітету учнів.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4	Методи навчання та його організаційні форми	2/0/2	Класифікація методів навчання. Вибір методів і засобів навчання. Фактори, що впливають на вибір методів навчання. Сутність педагогічної технології. Короткий історичний огляд розвитку організаційних форм навчання. Урок – основна форма організації навчання. Переваги і недоліки класно-урочної системи навчання у порівнянні з іншими системами. Позаурочні	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

			форми організації навчання.	
5	Розвиток освіти і виховання в європейських країнах у добу Нового часу (XVI – XVIII ст.).	2/0/2	Практична і теоретична діяльність Я. А. Коменського. Формування й основні риси світогляду Я.А. Коменського. Загальнопедагогічні ідеї Я.А. Коменського. Організація навчання. Обґрунтування класно-урочної системи. Дидактичні погляди Я.А.Коменського. Питання виховання та шкільної дисципліни у працях Я.А.Коменського. Я.А.Коменський про вчителя та вимоги до нього. Англійська педагогіка XVII ст. Педагогічна концепція Дж.Локка Педагогічна теорія Ж.-Ж.Руссо.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6	Життя та педагогічна діяльність К.Д. Ушинського	2/0/2	Загальнопедагогічні ідеї К.Д.Ушинського. Принцип народності виховання. Дидактичні погляди К.Д.Ушинського. Проблема гармонійного розвитку і виховання особистості. Ушинський про вчителя і його підготовку.	
7	Педагогічна система А. С. Макаренка. Загальнолюдська сутність теорії і практики В. О. Сухомлинського	2/0/2	Педагогічна діяльність і теоретична спадщина А.Макаренка. Стадії розвитку колективу за вченням А.Макаренка. Проблеми морального, трудового і естетичного виховання у педагогічній спадщині А. Макаренка. Проблема сімейного виховання. Шляхи формування вчителя-вихователя та його педагогічної майстерності Педагогічна діяльність і спадщина В. Сухомлинського. Вимоги до вчителя. Взаємодія школи та родини.	

Рекомендована література

1. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n11>
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>
4. Нова українська школа // Освіта України. – 23 серпня 2016 р.
5. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
6. Словник-хрестоматія педагогічних понять: Навч. посібник для студентів, аспірантів, викладачів. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2004. – 272 с.
7. Основи педагогіки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.П. Шевченко, Є.А. Зеленов та ін. – Луганськ: вид-во «НОУЛІЖ», 2010. – 195 с.
8. Пащенко М.І. Педагогіка: навч. посіб. / М.І. Пащенко, І.В. Красноштан. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 228 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. — К.: Видавничий центр «Академія», 2002. — 528 с.
10. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Харків: «ОВС», 2002, - 400 с.
11. Антонєць М. Погляди В.О. Сухомлинського на процес шкільного навчання // Рідна школа. – 2002. - №5 – с.16-19.
12. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки. - Київ.,2003.
13. Луцик Д., Логвиненко Т. Літопис педагогічної думки в Україні. - Дрогобич: Відродження, - 1999.
14. Левківський М.В., Пащенко Д.І. Історія педагогіки. Підручник. - К: Центр навчальної літератури, 2019. – 380 с.
15. Завгородня Т.К., Прокопів Л.М., Стражнікова І.В. Історія педагогіки: навч.- метод. посіб. - Івано-Франківськ, 2014. - 160 с
16. Задорожна Л.В., Курок О.І., Мосіяшенко В.А. Історія педагогіки України в особах. - Київ: Університетська книга, 2015. - 266 с.
17. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО / Л. В. Задорожна-Княгницька. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 364 с.
18. Малихін А. О. Історія педагогіки в схемах, таблицях, ілюстраціях. - Харків: ПромАрт, 2019. - 324 с.
19. Москаленко А. М. Історія педагогіки. - Київ: Київський університет, 2014. - 239 с.
20. Скільський Д. М. Історія зарубіжної педагогіки. - Київ: СМОЛОСКИП, 2011. - 376 с.
21. Човрій С. Ю. Історія педагогіки. Історія вітчизняної педагогіки. - Мукачево: МДУ, 2022. - 70 с.
22. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навчальний посібник. – 3-тє вид., доопрац. і доп./ О.І. Вишневський. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
23. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: Навчальний посібник / Н.В. Якса. – К.: Знання, 2007. – 358 с. – С. 35-40.

Методичне забезпечення

1. Основи педагогіки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.П. Шевченко, Є.А. Зеленов та ін. – Луганськ: вид-во «НОУЛІЖ», 2010. – 195 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач вищої освіти може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	<p>Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу можуть бути перераховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.</p> <p>Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.</p>
<i>Завдання і заняття:</i>	<p>Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.</p>
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	<p>На заняття здобувачі вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.</p> <p>Під час занять здобувачі:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⌘ не вживають їжу та жувальну гумку; ⌘ не залишають аудиторію без дозволу викладача; ⌘ не заважають викладачу проводити заняття. <p>Під час контролю знань здобувачі:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⌘ є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; ⌘ розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб); ⌘ не заважають іншим; ⌘ виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.